לנא:

וכי קיימא הות הדרא בה זימנא חדא

חלשא שלחה ליה תא קני שלח לא בעינא שלחה ליה תא קני כל היכא דבעית

אזל שיירה וקנו מינה כי קיימא הדרא בה

אתאי לקמיה דרב נחמן שלח ליה תא לא

אתא אמר מאי איתי הא שיירה וקנו מינה

שלח ליה אי לא אתית ימחינא לך בסילוא

דלא מבע דמא אמר להו לסהדי היכי הוה

מעשה אמרו ליה אמרה הכי ווי דקא מיתה

הך איתתא אמר להו "א"כ הוה מצוה מחמת

מיתה ומצוה מחמת מיתה חוזר איתמר

מתנת שכיב מרע במקצת ווי אמרוה רבנן

קמיה דרבא משמיה דמר זומרא בריה

דרב נחמן דאמר משמיה דרב נחמן הרי

היא כמתנת בריא והרי היא כמתנת שכיב

מרע הרי היא כמתנת בריא שאם עמד

אינו חוזר והרי היא כמתנת שכיב מרע

דלא בעיא קנין אמר להו יורבא לאו אמינא

לכו לא תיתלו בוקי סריקי ברב נחמן הכי

אמר רב נחמן הרי היא כמתנת בריא

ובעיא קנין איתיביה רבא לרב נחמן ששייר

קרקע כל שהוא מתנתו קיימת מאי לאו

דלא קנו מיניה לא דקנו מיניה אי הכי

אימא סיפא לא שייר קרקע כל שהוא אין

מתנתו קיימת ואי דקנו מיניה אמאי אין

מתנתו קיימת א"ל הכי האמר שמואל שכ"מ

שכתב כל נכסיו לאחרים יאע״פ שקנו מידו

עמד חוזר בידוע שלא היה (0 מצוה אלא

מחמת מיתה איתיביה רב משרשיא לרבא

מעשה ∞באמן של בני רוכל שהיתה חולה

ואמרה תנתן כבינתי לבתי והוא בשנים עשר

מנה ומתה וקיימו ש דבריה התם במצוה

מחמת מיתה איתיביה רבינא לרבא יהאומר

תנו גם זה לאשתי יושמר שחרור זה לעבדי

ומת לא יתנו לאחר מיתה יתנו מנה לפלוני

ומת יתנו לאחר מיתה וממאי דלא קנו מיניה

דומיא דגם מה גם לאו בר קנין אף האי

נמי דלא קנו מיניה התם נמי יבמצוה מחמת

מיתה רב הונא בריה דרב יהושע אמר

מצוה מחמת מיתה בעלמא בעיא קנין וכי

תניא הני מתנייתא יבמחלק כל נכסיו דההיא

מתנת שכיב מרע שויוה הוהלכתא יומתנת

שכיב מרע במקצת בעיַא קנין ואע"ג דמת

"מצוה מחמת מיתה לא בעיא קנין והוא

דמת עמד חוזר ואף על גב דקנו מיניה

ל) וכתובות לה.ז. ב) ולעיל ז. כי הות קיימא הדרא בה. כדתנן [לעיל קמו:] לא שייר קרקע כל שהוא אין מתנתו מתנה: מא וקני כל היכא דבעים. בא עתה אלי וקנה השדה בקנין גמור בכל ענין שתרלה שלא אוכל לחזור: אחא ושייר

ליה מתנה (ד) מקלת ועל ידי קנין דקים לן לקמן דלא מצית הדרא בה אלא אם כן מצוה מחמת מיתה דמגלי דעתיה דמחמת מיתה קיהיב ואי קאי הדר ביה: בסילוא דלא מבע דמא. קוך שמכאיב ואין יציאת דם ניכר בו דהיינו נידוי: אמרו ליה. העדים: אמרה. (ס) כששילחה בשביל אחיה: ווי כי מיסה הך איססא. ולא תראה את אחיה שאינו רולה לבא אלי: א"כ מלוה מחמת מיתה היא וכל מלוה מחמת מיתה חוור. בין במתנה במקלת בין במתנה בלא שיור ואפילו קנו מידו אי קאי מחליו הדר בכולהו בידוע שלא היה קנין אלא מחמת מיתה הואיל והיה מתאונן על מיתתו בעת לוואתו והכי

פסקינן לקמן: איחמר מתנח שכיב מרע במקלם. שלא היה בה קנין והיא אותה מתנה ששנינו [שם]שייר קרקע כל שהוא מתנתו מתנה שאם עמד אינו חוזר דכיון דהוי בה שיור כך היה דעתו שאם יעמוד לא יחזור ולכך שייר לעלמו מה ששייר: והרי היא כמחנת שכיב מרע. שחין בה שיור דלח בעיח קנין ואם מת קנה ואם עמד אינו חוזל: ובעים קנין. וכיון דקנו מיניה אם עמד אינו חוזר דאיכא קנין ושיור וכל שכן דאם מת קנה אצל בלא קנין אפילו מת לא קנה וכ״ש אם עמד חוזר והכי פסקינן לקמן: איתיביה רבא לרב נחמן. ממתני׳ שייר קרקע כל שהוא כו׳ דהיינו מתנת שכיב מרע במקלת: הימה סיפה הם לה שייר קרקע כל שהוה אין מתנתו מתנה. אם יעמוד מחליו ואם מת קנה: ואי דקנו מיניה אמאי לא הויא מתנתו מתנה. שאם יעמוד לא יחזור: בידוע שלא היה קנין אלא מחמם מיחה. הואיל ולא שייר ואע"פ שלא לוה מחמת מיתה בהדיא: רוכל. שם אדם: כבינתי. בית נפש נושק"א בלע"ז והוא לשון כבונות דרחלות במסכת שבת (דף נד.) שמכבנין אותן למילת: וקיימו הכמים את

דבריה. אע"פ דמתנת מקלת בלא

קנין הואי דמדקתני דבריה משמע

דברים בלא קנין הואי: התם במצוה

מחמת מיתה. שהזכירה דמדאגת מיתה

היא מחלקת דמצוה מחמת מיתה לא איתמר להשמיענו חידוש במה שהיה לו לשנות שני ענינים שהרי יש לו בעי קנין היכא דמת בין איכא שיור בין ליכא שיור והכי פסקינן לקמן:

לקלר ולשנות ולערב הכל יחד ולא להאריך וא"ת מאי קא משמע
מתנת
לן דאין גע לאחר מיתה הא כבר תנן ליה בפרק מי שאחזו (גיטין דף עב.) דאין גע לאחר מיתה ואמרינן נמי בריש כתובות (דף ב:
ושם) אי אשמועינן דאין גע לאחר מיתה הא מנא ליה כו׳ וי"ל דמתניתין דהכא אינעריך שאף על פי שמינה שליח בחייו ולאחר מיתה נמי עומד השליח במקומו יי ויכול לגרש ששלוחו של אדם כמוחו בקמ"ל דלא ידעינן הא ממשנה דמי שאחזו (גיטין שם) ומההיא דמי שאחזו שמעינן שאף על פי שנחן לה גט מחיים אין גט לאחר מיתה וא"ת (כ) על הך דדייק בגיטין על הך משנה דהכם איירי בבריא מדקאמר תנו ולא אמר כתבו ומנין לנו לדקדק דמיירי בבריא מדלא קאמר כתבו דלמא הא דתנן תנו לאשמועינן דאפ״ה אין כופין היורשין לשחרר ולא אתא כרבנן דפליגי עליה דרבי בברייתא דירושלמי בפ״ק דגיטין דקתני התם תנו שטר שחרור זה לעבדי ומת רבי אומר לא זכה וחכמים אומרים זכה וכופין את היורשין לקיים דברי המת אמר ר' זירא בסתם חולקים מה אנו קיימים אם באומר שחררו אף רבי מודה ואם באומר כתבו ותנו אף רבנן מודו אלא כן אנו קיימים באומר תנו רבי אומר האומר תנו כאומר כתבו ותנו רבנן אומרים האומר תנו כאומר שחררו ו"ל דלא נחתא מתניתין לאשמועינן . דמלוה לקיים דברי המת דתשמע אם כופין היורשים אם לאו דלא נחתא אלא לאשמועינן שלא יתנו שלוחים שבמקומו גט לאחר מיתה תבן מנה לפלוני ומת יתנו לאחר מיתה. אומר ר"י דלמאן דמוקי בגמרא הך משנה בשכיב מרע אתי שפיר (0 והוי סיפא דומיא דרישא והשתא מיירי כולה מתניתין בענין אחד [ומחלק] בין לוואת שכיב מרע בשטר ללוואת ממון דבשטר אין מועיל לוואחו לאחר מיתה כמו בממון ואע"פ שלא דמו לגמרי לפי שהשטר שרוצה ליתן לאחר מיתה אין בעולם והמנה בעולם מכל מקום כיון דבשעת מיתה שניהם בעולם דמו אהדדי קצת אבל למאן דמוקי לה התם בבריא ובמעמד שלשתן קשה דהשתא לא הוי רישא דומיא דסיפא (ש

דאין מעמד ג' ועל ברחך וכי דאש"ג כי' כמו שהגהחי לעיל וכמו שכתבו החוספות חירוץ זה בפיק דניטין. אח"כ כתבו וע"יל כרח ל מיהו אין נראה כי' שסחרו חירוץ זה מצד אחר עד אלא ודאי בסיפא והוא דפליגי ולא היו סיפא דומיא דרישא) מכל וכל כדפי לעיל והוא המירוץ שהגהחי לעיל: בא"ד ואשתור רוצה בכך: בי קרן את היה בינת בי קרן את ביד יו אם במה ווהו לודי ארדא קור היה שביבה והיה שביבה היה שביבה היה שביבה בי קרן את היה שביבה היה שביבה היה שביבה היה שביבה בי קרן בי בינתי. בחי נפש והוא (מט"ז) [בייבן מנה משקלה: יקיימו חכמים את דבריה. הואיל דשייר אע"ג דלא קנו מיניה: אמר ליה ה"ג כו" אבל עמד חוזר הואיל דלא קנו (לא): בעי קנין אע"פ ששייר ואם עמד לא קני וחוזר. והא דתניא כל הני מתני דקתני שייר קרקע כל שהוא מתנתו מתנה אע"ג דלא קנו הא נמי דקתני

מתה וקיימו חבמים את דבריה. פי׳ אלמא מתנת שכיג מרע במקלת לא בעי קנין וא"ת לפי סברתו של מקשה אמאי נקט מתה אפילו בלא מתה נמי כיון דמתנת שכיב מרע במקלת אינו חוזר דהוי כמתנת בריא וכן יש להקשות בהך דלקתן דתנו מנה ו**קנו מינה**. לא רצה לקבל כל השדה אלא שייר לעצמה מעט דהוה

> שיחלוק רבא במה שאומר הרי היא ים מתנת בריא ולא יסבור שאם עמד אינו חוזר אלא דבעי קנין דהא שמעינן ליה לרב נחמן דאית ליה לעיל (דף קמח:) דמתנת שכיב מרע במקלת אינו יכול לחזור גבי שכיב מרע שכתב כל נכסיו לאחרים רואין אם כמחלק מת כו"א וי"ל דהוה מלי למימר וליטעמיך ובהרבה מקומות בגמרא (י) י"ל וליטעמיך ואינו אומר ועוד יש לומר כיון דסובר המקשה דלא בעי קנין הוא הדין נמי שסובר שיכול לחזור בו אי הוה כמתנת בריא הוי כמתנת בריא לגמרי ומנין לנו לחלק בוה: **תנו** גם לאשתי ושמר שחרור לעבדי ומת לא יתנו לאחר מיתה. הכי גרסינו תנו גט ולא גרסי׳ תו גט זה דתן גט זה משמע שנתנו לו כבר אבל תנו משמע שעדיין לא נתנו אלא שמלוה להם ליתנו לו על ידי שליחות ואי גרסי׳ תן סתם לן תנא כר׳ מאיר דאמר בפרק קמא דגיטין (דף יב:) חוב הוא לעבד שיולא מתחת יד רבו לחירות הלכך לא (ח) קנה לו השליח אי נמי י"ל דמתוקמא כרבנן דאמרי זכות הוא לו ומיירי כגון שמראה לו ליתנו לו ולא נטלו עד לאחר מיתה אי נמי נטלו לאלתר ולא זכה בשביל סעבד דהא דאמרינן בפ"ק דגיטין (דף יג. ושם ד"ה האומר) כל האומר תנו כזכי היינו כשנתנו מידב ליד והא דקתני תן גט זה אשמועינן חידוש שחף על פי שעשחו מחיים והגט בעין ומינה שלוחים כבר לתת הגט כיון שניתן לחחר מיתה חינו גט דחין גט לאחר מיתה מיהו אין נראה לר"י לגרום זה דאם כן היכי מלי דייק בגמרא דבפ"ק דגיטין (שם:) על הך משנה דלא מיתוקמא הך משנה בשכיב מרע דחי בשכיב מרע לח הוה ליה למיתני תנו אלא כתבו ואי תנא זה לאשמועינן חידוש דלא יתנו לאחר מיתה אפילו הוה מתוקמא מתניתין בשכיב מרע [לא ה"ל (ט) למיתני כתבו] כיון דמיירי שהגט הוא בעין ואין נראה לומר דדייק מדהוה ליה למיתני כתבו גט זה לאשתי ותנו שטר שחרור זה לעבדי דהוי שמעי׳ דבשכיב מרע איירי מדתני כתבו ומדתני תנו שטר שחרור זה לעבדי אשמועינן חידוש דהא אין לו לתנא

לפלוני ומת כי לפי סברת המהשה אמאי נקט ומת כי אין נראה לומר

קח א מיי׳ פ״ח מהלכות זכיה ומתנה הלכה כג סמג עשין פג טוש"ע חו"מ סי' רנ סעיף ז: סעיף ז: קט ב מיי שם הלכה יד סמג

בס טוש"ע שם סעיף ב: קי ג מיי׳ פ״ו מהלכות גירושין הלי כח ופ״ט הלי ב יב יד כב סמג עשון ג טוש״ע אה״ע

סי' קמא סעיף נח: קיא ד מיי' פ"ו מהלכות עבדים הל׳ א סמג עשין עבדים הכי ה סמג עשין פו טוש"ע יו"ד סי רסו סעיף עו: קיב ה מיי פ"י מהלי זכיה הל' א סמג עשין פב

נוש"ע חו"מ סי׳ רנג סעיף יח: ו ומיי׳ שם פ"ח הכ"גו סמ"ג

טוש"ע שם: קיג ח מיי שם הל' טו סמג שם טוש"ע חו"מ סי לת של עלו לו לי לנו לל מער לנו לל מער לנו מער שם הלכה כג כד מוש"ע שם סעיף ז:

מוסף רש"י

מוסף תוספות

א. ואיכא למידק טובא כיון דאם עמד אינו חוזר ומתנה מחיים היא היכי ומתנה מחיים היא היכי אמרינן דלא בעיא קנין וכו', והנכון דהני רבנן הוו סברי דבכל שכ״מ תקון רבנן דלקני באמירה כדי שלא תטרף דעתו עליו. ליענ״6. ב. אבל באומר תן אותו שטר שחרור באומו זגן אווו שטו שוווד המונח בקרקע לעבדו אינו כזכה. רשנ"א גיטין יג. ג. דסד"א שלוחו של אדם כמותו ועומד במקומו לגרש כאילו הוא קיים ולא חשיב לאחר מיתה. מוס׳ הרח״ם גיטין יג.

רבינו גרשום

לא בעינא. שאת חוזרת בד כשאת עומדת: אתא. רב די כשאת עומדת: אתא. רב דימי עביד לה דשיירה וקנו מינה לרב דימי: כי קמת. ההיא איתתא הדרא בה ותבעתיה . לדינא: הא שיירא הא קנאי לדינא: הא שיירא הא קנאי. כלומר החזקתי h) בחופה שעשית לי ששיירה לעצמה כי היכי דתסמוך עלה והקנתה לי בקנין: בסילוא דלא מבע דמא. בקרץ: בשירוא דרא מבע ומא. כלומר בנידוי: ווי דקא מתה ההיא אתתא. מחמת חוליה הקשה וכסבורה היא למות להכי מקנת לו: א"ל אם כן [הוי] מצוה מחמת מיתה וכל היכא דמצוה מחמת מיתה חוזר אע"ג דשייר דהא דקתני במתני׳ דשייר קרקע כל שהוא מתנתו מתנה היכא דיהיב ליה סתמא ולא היה סבור למיתה דאיכא למימר דמתנת בריא הוא אבל היכא דמצוה מחמת מיחה דמרורה היחה למוח שנתן מנכסיו מקצתן. ומקצתן שייר שאם יעמוד יסמוך עליהן: דלא בעיא קנין. משום עליהן: דלא בעיא קנין, משום דרברי שכיב מרע ככתובין וכמסורין דמי: הכי אר"ג הרי היא כמתנת [בריא] ובעי קנין. אע"פ ששייר במקצת ועמד דלהיכא אמרינן דברי שכיב מרע ככתובין וכמסורין דמי אעיפ כלא שייר היכא דמיית אבל היכא דעמד אע״פ ששייר בעיא קנין: מאי לאו דלא קנו מיניה. ואפי׳ הכי קתני מתני׳ י רמתנתו מתנה וקשיא לרבה המתנח מתנה וקשיא רבה דאמר משמיה דרב נחמן בעי קנין: לא. מתני' בדקנו מיניה משום הכי מתנחו מתנה: אי הכי. דמוקמת למתני' בדקנו מיניה אימא סיפא כו' ואי דקנו מיניה אמאי איז מתנתו מתנה מיניה אמאי אין מונחו מונה. הא קנו מיניה. אלא ש״מ בדלא קנו מיניה עסקי״ מתניתין ואכתי קשיא לרבה: אמר ליה. לעולם מתני׳ בדקנו מיניה היא ולגבי סיפא משום הכי אין מתנתו מתנה דהכי אמר שמואל שכ״מ שכתב כל נכסיו לאחרים ולא שייר כלום

יתנו לאחר מיתה דאין גט לאחר מיתה. האומר תנו מנה לפלוני ומת יתנו לאחר מיתה. אלמא דכיון דשייר קנה וקשיא לרבה דאמר בעי קנין: אמר ליה. לעולם בעי קנין אע״ג דשייר ואם עמד חוזר להיכא דלא קנו והכא טעמא מאי יתנו לאחר מיתה אע״ג דלא קנו.

יו) [מווכות מון, כ) [נשיר ו. וש"כ], ג) לעיל קמו:, ד) [לקמן קנב.], ה) לקמן קנו: [גיטין יד:], גיטין יג., ז) [גיטין סו.],

לעזי רש"י

הנהות הב"ח (ל) נמרא ליתמר מתנת ש"מ נמקלת אמר רבא אמר רב נחמן ה"ה כמתנת בריא ובעיא קנין אמרוה רכנן קמיה דרבת משתיה דתר זונורת: לרכם משמים למני ווטרם. (ב) שם בידוע שלא היה קבין אלא מחמת מיתה: (ג) שם יקיימו חכמים את דבריה: . (ד) רשב"ם ד"ה אמא ושייר וכו' במקצת וכו' דמגלי דעתיה במקצת וכר דמגני דעמיה דמדאגת מימה: (ה) ד"ה אמרה כששלחה: (ו) תום' ד"ה ממה וכו' כי אין נראה לומר שימלוק רבא במה שאומר הרי היא כמתנת בריא. נ"ב וא"כ הים במתנת נכים, ניצ וחייכ שפיר קתני מתה ומת בהני מתני הא ליתא דהא שמעינן ליה לר"נ כרי ולפחות מיירי היכא דאיכא קנין ויש להקשות לאיזה דאיכא קנין ויש להקשות לאיזה לורך דחו תוספות סברא וזו מהא "נ ממתני' דשייר קרקע] כל וא מתנתו מתנה שמעינן . וי"ל דמתני' איכא למדחי ולמיי דהא מיירי במת והיכא דאיכא דקם מיירי במת והיכח דחיכת קנין ובתקלת מתנתו קיימת טפי מבכולה ואין להקשות היכי ש"ר לפכש כן אליבא דרבא הלא מדפריך [רבא לר"ג מהא דשייר] קרקע כו' וממאי דאהדר ליה . נ שמעינן דמתני׳ איירי בעמד ואינו חור במחנת מקלח די"ל דרב משרשי [והשאר חקר]: (1) בא"ד ובהרבה מקומות בגמ" הוה מצי למימר וליטעמיד ואינו אומר וכו' דאי הוה (מ) ד"ה מנו נמו וכו׳ מלכד לא (ח) ד"ה תנו גט וכו׳ הנכך נמ
זכה לו השליח וכו׳ אי נמי נטלו
לאלמר ואפילו הכי לא זכה
בשביל העבד וכו׳ כל האומר תן
כזכי: (ט) בא"ד אפילו הוה
כזכי: (ט) בא"ד אפילו הוה מתוחמת מתני׳ בשכיב מרע לת ליה למימר כתבו וחין הוה ניה דבייבור כתבו וחין נראה לומר כל"ל וחיבות כיון שמיירי שהגט הוא בעין נמחק: (י) בא"ד עומד השליח במקומו ומד"א דיכול לגרש וכו׳ ממ"ל דלא דלא ידיכול נגלט וכוי קמ"ל דלא דלא ידינון: (כ) בא"ר וא"ת הא דדייק בגיטין על הן משנה דאיירי בבריא כל"ל ותיבת דהכא נמחק: (נ) ד"ה תנו מנה וכו' אתי שפיר דהוי מיפל דומיל דרישל דהשתא: בשטר אם לא דאף לדידיה תנו דמתניתין היינו כתבו וכי האי גוונא שלא צא השטר וכי המי גוונה שנה כה השפת לעולם לה שייך מעמד שלשתן ועל כרחך וכו׳ וסיפה קמ"ל דין של מעמד שלשתן בממון ואע"ג דומיא דלא הוי רישא דסיפא אין לחוש דה״נ למאן דמוקי לה בשכיב מרע לא הוי רישא דומיא דסיפא מכל וכל שהשטר אינו בעולם כשמצוה ליתן . והמנה הוא כבר בעולם ואט"ג דדייק התם בגמ' דסיפל איירי בבריא דומיא דרישא אלמא משמע שיש לנו לדמות אהדדי משמע שיש לנו לדמות אהדדי היינו טעמא דבעי לאוקמא בחד גוונה בבריא משום דאית לן למימר דהיירי נחד גברה הכל זיים דוחות לוחרי אהדדי רו״ל ועל תיבות דאין נראה לומר נ״ב פי׳ אין נראה לומר דקמ״ל ברישא דאין מעמד שלשתן מועיל ברישא דאין מעמד שלשתן מועיל בשטר כשהות בעיו דלמה לת לא מיירי דהגט בעין אלא שמלוה להם לכתבו וליתנו דתנו גט הכי ישחט כח"ש החוחפות לטיל

מעמד ג' כיון שאין השטר בעין והא נמי לימא דהשתא נמי קשה

א"כ רישא למה לי הא פשיטא

א) אולי ל"ל במתנה שעשתה לי ששיירה לעלמה וכו׳.